

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΛΥΚΕΙΑ
ΜΑΘΗΜΑ: ΓΛΩΣΣΑ**ΚΕΙΜΕΝΟ 1ο: «Ευρωπαϊκή Ένωση και Νεοελληνική γλώσσα»**

Η Νεοελληνική γλώσσα, όπως έχει διαμορφωθεί στις μέρες μας, αποτελεί τον ζωντανό φορέα του ελληνικού πολιτισμού και απηχεί όλα τα στάδια και τις φάσεις μιας ιστορικής-πολιτιστικής διαδικασίας που συνεχίζεται **αδιάκοπα** εδώ και τρεις χιλιάδες χρόνια.

Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις αυτές, η Ελληνική γλώσσα, παρότι δεν ανήκει στην ομάδα των «περισσότερο ομιλούμενων γλωσσών» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαθέτει ωστόσο μια ιδιαίτερη φυσιογνωμία και μια μοναδική ιστορική και πολιτισμική διάσταση που την **καθιστούν** άξια μεγάλης προσοχής. Είναι ο μόνος ζωντανός ευρωπαϊκός κώδικας που εκφράζει με πληρότητα και αποδίδει άμεσα τη λεγόμενη «ελληνική αντίληψη», δηλαδή την ιδιαίτερη στάση του πνεύματος απέναντι στα όντα, όπως αυτή διαμορφώθηκε στον ελληνικό χώρο. Κι ακόμα, η Νεοελληνική γλώσσα αποπνέει αυτό το ιδιαίτερο ύφος και ήθος ζωής, αυτή την «ανθρωποκεντρική διάθεση» που έχει τις πηγές της τόσο στην κλασική αρχαιότητα, όσο και στις μετέπειτα σημαντικές ιστορικές περιόδους του Ελληνισμού.

Εάν αποτελεί επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναζητήσει, μέσα από την ποικιλία και τη διαφορετικότητα, ορισμένες «σταθερές» οι οποίες θα αποτελέσουν τους συνδετικούς ιστούς και θα συμβάλουν στη δημιουργία ενιαίας ευρωπαϊκής πολιτιστικής ταυτότητας, αυτές δεν μπορεί να είναι παρά οι κλασικές αξίες της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας πάνω στις οποίες θεμελιώθηκε ο σύγχρονος ευρωπαϊκός πολιτισμός.

Υπό το πρίσμα αυτό, η Νεοελληνική γλώσσα που συνδέεται άμεσα με την αρχαία Ελληνική, αποτελεί τη σύγχρονη εκδοχή αυτού του κλασικού ιδεώδους και, επομένως, η άμεση διείσδυση, μέσω της γλώσσας του, στον νεοελληνικό πολιτισμό, θα σήμαινε για τους Ευρωπαίους «αναβίωση» των αξιών που έθρεψαν την Ευρώπη και αποτέλεσαν τις βάσεις του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Άρα, η Νεοελληνική γλώσσα, ως φορέας των **θεμελιωδών** ευρωπαϊκών αξιών, αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση και, εάν τύχει της ανάλογης προσοχής, είναι δυνατόν να συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης και συνεπώς στη δημιουργία ενιαίας και ισχυρής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Είναι ανάγκη, λοιπόν, να γίνει κατανοητό ότι αυτός ο πλούτος, αυτή η ανεξάντλητη **παρακαταθήκη** που διαθέτει η ελληνική γλώσσα, καθώς επίσης η ζωντάνια και η δύναμη προσαρμογής της μπορούν να δώσουν «λύση» σε πολλά προβλήματα του

σύγχρονου Ευρωπαίου και να ανοίξουν διάπλατα τους ορίζοντές του για ένα καλύτερο μέλλον.

Ν. Μήτσης. (1998). *Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας. Εισαγωγή στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας*. Αθήνα: Gutenberg. (διασκευή).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1. Θεμελιωδών: Ποια από τις παρακάτω λέξεις αποτελεί συνώνυμή της;

- A. παγκόσμιων
- B. ιδεαλιστικών
- Γ. κεφαλαιωδών

Μέλημά μας ο Δάσκαλος, ο Γονέας και τον Μαθητής

Δ. απαράχακτων

(μονάδες 2)

2. Η Νεοελληνική γλώσσα:

Α. Συνδέεται έμμεσα με την αρχαία ελληνική.

Β. Έχει τις πηγές της κυρίως στην ελληνική αρχαιότητα.

Γ. Είναι ένας από τους ζωντανούς ευρωπαϊκούς κώδικες που αποδίδουν άμεσα την ιδιαίτερη στάση του πνεύματος απέναντι στα όντα.

Δ. Μπορεί να λύσει μείζονα προβλήματα του Ευρωπαίου της εποχής μας.

(μονάδες 2)

3. Τι από τα παρακάτω δεν ισχύει για τη Νεοελληνική γλώσσα, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο κείμενο;

Α. Μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση ευρωπαϊκής συνείδησης.

Β. Αποτελεί προϊόν μιας αδιάκοπης ιστορικής-πολιτιστικής διαδικασίας.

Γ. Ανήκει στις «περισσότερο ομιλούμενες γλώσσες» της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω της παλαιότητάς της.

Δ. Έχει προσαρμοστική στις εξελίξεις δυνατότητα.

(μονάδες 2)

4. Η φράση **Υπό το πρίσμα αυτό** σημαίνει:

Α. Με αυτή την προϋπόθεση

Β. Από αυτή την οπτική γωνία

Γ. Υπό λεπτομερή εξέταση

Δ. Χάρη σε αυτό

(μονάδες 2)

5. Η δεύτερη παράγραφος του κειμένου (Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις αυτές ... του Ελληνισμού) αναπτύσσεται με:

Α. σύγκριση - αντίθεση

Β. παραδείγματα

Γ. αίτιο - αποτέλεσμα

Δ. αιτιολόγηση

(μονάδες 2)

6. **“που εκφράζει με πληρότητα και αποδίδει άμεσα τη λεγόμενη «ελληνική αντίληψη»”**. Η πρόταση είναι:

Α. ονοματική επιθετική προσδιοριστική

Β. ονοματική επιθετική προσθετική

Γ. ελεύθερη ονοματική

Δ. ελεύθερη επιρρηματική

Ε. πλάγια ερωτηματική

(μονάδες 3)

7. **αυτές δεν μπορεί να είναι παρά οι κλασικές αξίες της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας**. Η σημειωμένη πρόταση είναι:

Α. τελική

Μέλημά μας ο Δάσκαλος, ο Γονέας και τον Μαθητής

- Β. υποκείμενο
- Γ. ειδική
- Δ. αντικείμενο
- Ε. επεξήγηση

(μονάδες 3)

8. Είναι ο μόνος ζωντανός ευρωπαϊκός κώδικας που εκφράζει με πληρότητα και αποδίδει άμεσα τη λεγόμενη «ελληνική αντίληψη», δηλαδή την ιδιαίτερη στάση του πνεύματος απέναντι στα όντα, όπως αυτή διαμορφώθηκε στον ελληνικό χώρο: Πόσες αναφορικές προτάσεις υπάρχουν στην περίοδο;

- Α. μία
- Β. δύο
- Γ. τρεις
- Δ. τέσσερις
- Ε. πέντε

(μονάδες 3)

9. είναι δυνατόν να συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης: Να μεταφέρετε την πρόταση στον Αόριστο χωρίς να αλλάξει το νόημά της.

- Α. είναι αδύνατον να μη συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης
- Β. ήταν δυνατόν να συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης
- Γ. είναι δυνατόν να συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης
- Δ. ήταν αδύνατον να συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης.
- Ε. ήταν δυνατόν να συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνείδησης

(μονάδες 3)

10. μια μοναδική ιστορική και πολιτισμική διάσταση που την καθιστούν άξια μεγάλης προσοχής: Να μετατραπεί η σύνταξη της πρότασης από ενεργητική σε παθητική.

- Α. μια μοναδική ιστορική και πολιτισμική διάσταση που καθίσταται άξια μεγάλης προσοχής.
- Β. μια μοναδική ιστορική και πολιτισμική διάσταση που καθιστάται άξια μεγάλης προσοχής.
- Γ. μια μοναδική ιστορική και πολιτισμική διάσταση που κατέστη άξια μεγάλης προσοχής.
- Δ. μια μοναδική ιστορική και πολιτισμική διάσταση που καταστάθηκε άξια μεγάλης προσοχής.
- Ε. μια αξία που καθίσταται μοναδική ιστορική και πολιτισμική διάσταση μεγάλης προσοχής.

(μονάδες 3)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2ο:

«Στο μυαλό του Μίλτου Τεντόγλου» - Μίλτο, πόση σκέψη απαιτεί ο αθλητισμός;

Μέλημά μας ο Δάσκαλος, ο Γονέας και τον Μαθητής

Το άλμα εις μήκος, όπως όλα τα αθλήματα, είναι **διανοητικό**. Πρέπει να είσαι πολύ παρατηρητικός, να ξέρεις να κάνεις αλλαγές, να διορθώνεις τα λάθη σου. Βλέπω αθλητές που, αν και είναι στο αγώνισμα για χρόνια, κάνουν τα ίδια και τα ίδια λάθη. Και απορώ γιατί, γιατί δεν μπορούν να τα δουν, να τα σκεφτούν, να αλλάξουν κάτι. Το πώς δουλεύεις με το σώμα σου είναι ζήτημα σκέψης: το σώμα είναι για τον αθλητή αντικείμενο μελέτης.[...]

- Πόση μίμηση άλλων αθλητών χρειάζεται για να γίνεις Τεντόγλου;

Ναι, αντιγράψω συνέχεια, σαν κλεφτρόνι! [Γέλια.] Αν ήταν να κατασκευάσω το τέλειο άλμα, θα έφτιαχνα ένα μείγμα με τη φόρα του Carl Lewis¹, τα τελευταία δύο βήματα του Mike Powell και το άλμα του Ivan Pedroso. Αλλά μια τέτοια κατασκευή είναι ανέφικτη, καθώς το άλμα είναι ένα ενιαίο πράγμα. Θα πρέπει να δούμε σε ποιον τα παραπάνω στοιχεία ενώνονται καλύτερα σε ένα στυλ. Η οικειοποίηση στοιχείων από το στυλ των άλλων δεν είναι τόσο ένα είδος σεβασμού προς αυτούς ή η αίσθηση ότι ανήκουμε όλοι στη μεγάλη ιστορία του άλματος εις μήκος, αλλά η ιδέα ότι εφόσον αυτοί μπορούσαν να το κάνουν, τότε γίνεται. Άρα, μπορώ κι εγώ. Το ίδιο ισχύει και αντίστροφα: εφόσον μπορώ εγώ, μπορούν και οι άλλοι, ας πούμε, οι νεότεροι από εμένα που με αντιγράφουν.

- Αν όλα είναι σκέψη, τι είναι το σώμα για έναν μεγάλο αθλητή, τι είναι για σένα; Είναι ένα απλό εργαλείο, ένας καθρέπτης του εαυτού ή, μάλλον, ο ίδιος ο εαυτός σου;

Είναι μέρος ενός ενιαίου όλου. Το σώμα είναι ένας τύπος από αυτοματοποιημένες κινήσεις, όπως έχουν εγγραφεί πάνω του μετά από τόσες επαναλήψεις στην προπόνηση. Επιπλέον, τουλάχιστον στη δική μου περίπτωση, το σώμα του μεγάλου αθλητή αφομοιώνει και τις νέες κινήσεις, τις νέες τεχνικές, γρήγορα και αποτελεσματικά. Το σώμα είναι εκείνο το μέρος του εαυτού που δεν μπορείς να ελέγξεις πλήρως, προβάλλει αντίσταση με τρόπο «εκνευριστικό»: τραυματίζεσαι κάπου και αναρωτιέσαι γιατί τραυματίστηκα, πώς συνέβη κάτι τέτοιο, ενώ είχα λάβει τις προφυλάξεις μου. Και ακόμα περισσότερο, η σκέψη προσπαθεί να βρει τρόπους να θεραπεύσει πιο γρήγορα το τραύμα αλλά, στην πραγματικότητα, αδυνατεί. Αν ο εγκέφαλος δούλευε πιο αποτελεσματικά, θα μπορούσε. Χρησιμοποιούμε πολύ λίγο τον εγκέφαλό μας!

- Μίλτο, είναι ο αγώνας μια performance;

Ναι, αλλά αυτό που επιδεικνύεται και πιστοποιείται δεν είναι οι αθλητικές ικανότητες ή η τεχνική των αθλητών (αυτά φανερώνονται στην προπόνηση). Ο αγώνας είναι μια επίδειξη ψυχικής ετοιμότητας: πόσο ανεπηρέαστος μένει κανείς από δεύτερες σκέψεις, ανασφάλειες ή φόβους, πόσο συγκεντρωμένος είναι, σε πόση εγρήγορση βρίσκεται πνευματικά. Και, φυσικά, είναι μια επίδειξη αγωνιστικότητας και μαχητικότητας για την επικράτηση επί των άλλων. Δεν έχει σημασία ποιος έχει την καλύτερη επίδοση.

¹ Carl Lewis, Mike Powell, Ivan Pedroso= πρώην αθλητές του άλματος εις μήκος

Σημασία έχει να βρίσκεσαι σε ετοιμότητα και, **προκαταλαμβάνοντας** ότι οι άλλοι θα επιτύχουν καλύτερη επίδοση από αυτή που είχαν μέχρι τώρα, να κάνεις εκείνο το άλμα που επαρκεί κάθε φορά για να τους νικήσεις. [...]

www.lifo.gr Παύλος Κόντος (16.4.2022)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

11. διανοητικό: Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία;

- A. πνευματικό
- B. συνδυαστικό
- Γ. απαιτητικό
- Δ. πολύπλοκο

(μονάδες 2)

12. προκαταλαμβάνοντας: Ποια από τις παρακάτω λέξεις ανήκει στην ίδια οικογένεια;

- A. παράλειψη
- B. αντιληπτός
- Γ. διάλειμμα
- Δ. απόλυση

(μονάδες 2)

13. Ποια από τις παρακάτω ερωτηματικές προτάσεις είναι ολικής άγνοιας;

- A. Πόση σκέψη απαιτεί ο αθλητισμός;
- B. Πόση μίμηση άλλων αθλητών χρειάζεται για να γίνεις Τεντόγλου;
- Γ. Είναι ο αγώνας μια performance;
- Δ. Τι είναι το σώμα για έναν μεγάλο αθλητή;

(μονάδες 2)

14. Σύμφωνα με τον Μίλτο Τεντόγλου, σε έναν αγώνα δε φαίνεται η ... των αθλητών.

- A. μαχητικότητα
- B. ψυχική ετοιμότητα
- Γ. τεχνική
- Δ. συγκέντρωση

(μονάδες 2)

15. Ο Μίλτος Τεντόγλου αντιγράφει στοιχεία από άλλους αθλητές, επειδή:

- A. Είναι καταξιωμένοι στον χώρο και τους σέβεται.
- B. Με τον τρόπο αυτό νιώθει αντάξιός τους.
- Γ. Πιστεύει ότι μπορεί να πετύχει αντίστοιχες επιδόσεις.
- Δ. Όλοι κάνουν το ίδιο, παλαιότεροι και νεότεροι αθλητές.

Μέλημά μας ο Δάσκαλος, ο Γονέας και τον Μαθητής

(μονάδες 2)

16. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις αληθεύει με βάση το νόημα του κειμένου;

- A. Για τον Τεντόγλου το σώμα είναι ένα απλό εργαλείο, το οποίο χειρίζεται καταπώς επιθυμείς.
- B. Ακόμα και για έναν έμπειρο αθλητή το σώμα του δεν είναι απόλυτα ελέγξιμο.
- Γ. Η υπέρμετρη χρήση του εγκεφάλου από έναν αθλητή μπορεί να επιφέρει εξαιρετικά αποτελέσματα ως προς τις επιδόσεις του.
- Δ. Η επανάληψη δε βοηθά το σώμα να αυτοματοποιήσει κάποιες κινήσεις.
- Ε. Στον αγώνα μέγιστη σημασία έχουν η ικανότητες και η τεχνική του αθλητή.

(μονάδες 3)

17. Το ποιόν ενεργείας του ρήματος **να ελέγξεις** είναι:

- A. εξακολουθητικό
- B. συνοπτικό
- Γ. συντελεσμένο
- Δ. μη συνοπτικό
- Ε. μελλοντικό

(μονάδες 3)

18. Ποια από τις παρακάτω γενικές διαφέρει από τις υπόλοιπες;

- A. ένα είδος σεβασμού
- B. η οικειοποίηση στοιχείων
- Γ. η μίμηση άλλων αθλητών
- Δ. μια επίδειξη αγωνιστικότητας
- Ε. Καμία από τις παραπάνω

(μονάδες 3)

19. **“Το πώς δουλεύεις με το σώμα σου είναι ζήτημα σκέψης”**: Τι είναι η σημειωμένη πρόταση;

- A. Κύρια
- B. Ειδική ως αντικείμενο
- Γ. Πλάγια ερωτηματική ως υποκείμενο
- Δ. Αναφορική επιρρηματική
- Ε. Επεξήγηση

(μονάδες 3)

20. Να μετατραπεί η πρόταση από ευθύ λόγο σε πλάγιο: Ο Μίλτος Τεντόγλου είπε: «Πρέπει να είμαι παρατηρητικός και να διορθώνω τα λάθη μου στην προπόνηση.»

- A. Ο Μίλτος Τεντόγλου είπε ότι πρέπει να είσαι παρατηρητικός και να διορθώνεις τα λάθη σου στην προπόνηση.
- B. Ο Μίλτος Τεντόγλου είπε πως πρέπει να είναι παρατηρητικός και να διορθώνει τα λάθη του στην προπόνηση.

Μέλημά μας ο Δάσκαλος, ο Γονέας και τον Μαθητής

Γ. Ο Μίλτος Τεντόγλου είπε ότι πρέπει να είμαι παρατηρητικός και να διορθώνω τα λάθη μου στην προπόνηση.

Δ. Ο Μίλτος Τεντόγλου είπε ότι έπρεπε να ήταν παρατηρητικός και να διόρθωνε τα λάθη του στην προπόνηση.

Ε. Ο Μίλτος Τεντόγλου είπε πως θα 'πρεπε να ήμουν παρατηρητικός και να διόρθωνα τα λάθη μου στην προπόνηση.

(μονάδες 3)

Μέλημά μας ο Δάσκαλος, ο Γονέας και τον Μαθητής